

Met de geschiedenis van een Speld  
door EEN KERSTVERTELLING  
BETSY



NIJKERK, G. F. CALLENBACH.



# UIT DE GESCHIEDENIS VAN EEN SPELD

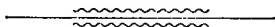


## EEN KERSTVERTELLING

DOOR

B E T S Y

Schrijfster van: „Twee Weezon,” „Hoe een stuivertje rollen kan,” enz. enz.

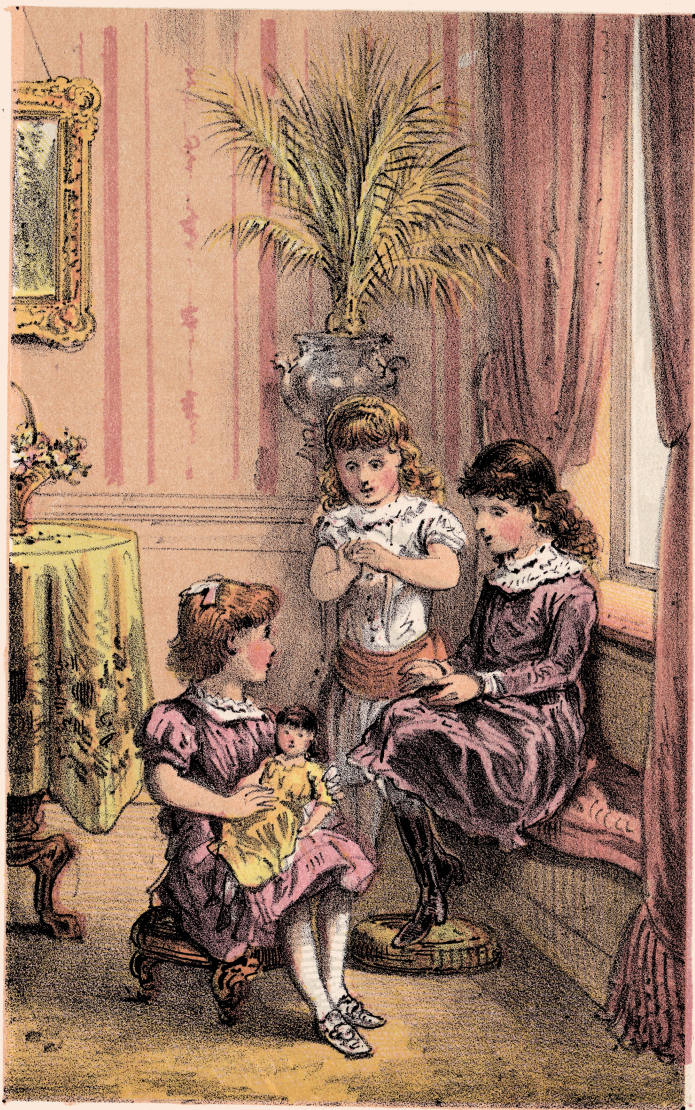


NIJKERK  
G. F. CALLENBACH











ij, spelden, behooren voorzeker tot de onaanzienlijkste en minst kostbare voorwerpen der wereld. Dit zegt ons reeds de uitdrukking: »Ter waarde van een speld,« die ik de menschen wel eens heb hooren bezigen, als zij iets zeer gerings wilden aanduiden.

Nu, wij weten dan ook zelf wel dat wij niet veel te beteekenen hebben. Op edele afkomst, sierlijken vorm en kunstige samenstelling kan ons speldengeslacht niet bogen. Maar aan den anderen kant moet toch ook gezegd worden, dat, wat het nut aangaat, wij voor een onnoemelijk aantal voorwerpen, die wel honderd duizendmaal kostbaarder zijn dan wij, niet behoeven onder te doen, ja, velen hunner daarin zelfs ver overtreffen. Ik geloof zelfs niet te veel te zeggen als ik beweere, dat wij in het dagelijksch leven schier onmisbaar zijn voor rijken en armen, en daarom zoowel in paleizen als in hutten gebruikt worden.

Maar daarover wilde ik nu eigenlijk niet spreken; ik ben en blijf toch maar een eenvoudige speld, niet afgunstig om hetgeen ik mis, niet trotsch op wat ik bezit; en als zoodanig wil ik ook liefst maar door ieder beschouwd worden.

Neen, ik was van plan u, lieve lezers, heel iets anders te vertellen.

Vertellen? Moet een speld aan 't vertellen?

Wel, waarom niet? Andere levenlooze voorwerpen, zooals



een vingerhoed, een naald, enz. hebben reeds lang vóór mij iets uit hun ervaringen medegedeeld; laat een speld nu toch ook eens aan het woord komen!

Ik zal echter niet hoofdzakelijk over mij zelve spreken, maar daar ik, zooals gezegd is, met veel menschen van verschillenden rang en stand in aanraking kom, heb ik zoo al eens wat gehoord en gezien, dat ik zorgvuldig in mijn kleinen kop, — als ik een mensch was zou ik natuurlijk zeggen »hoofd«, — heb bewaard, en mijn jeugdigen lezers hier ten beste geef.

Over de wijze waarop ik gemaakt ben, zal ik ook maar niet uitweiden, ofschoon ik in 't voorbijgaan wel zeggen kan wat ik hieromtrent eens van een oude, verstandige bakerspeld heb gehoord, namelijk, dat er tegenwoordig machines bestaan, waarin wij aan den eenen kant als een eind koperdraad verdwijnen, om een oogenblik later aan de andere zijde, kant en klaar, als goede, bruikbare spelden te voorschijn te komen.

In zoo'n machine moet ik ook het aanzijn ontvangen hebben; maar van mijn allervroegste kindsheid weet ik eigenlijk niet af; hierin staan wij, spelden, met de menschenkinderen al vrij wel gelijk.

Het eerste wat ik mij kan herinneren is, dat ik met velen mijner zusters, netjes in 't gelid als een afdeling soldaten, op een rose papier gestoken, in een garen- en bandwinkel lag.

Op zekeren voorjaarsdag, tegen het vallen van den avond, kwam er een bejaarde vrouw in den winkel. Zij kocht eenige klossen garen, een stukje band, een paar stopnaalden, en vroeg eindelijk ook om een brief spelden.

Terstond werd het papier, waarop ik zat, voor den dag gehaald en bij de andere voorwerpen op de toonbank gelegd, en nadat de koopster het even bekeken had, werd alles door de winkeljuffrouw bij elkander gepakt, terwijl eerstgenoemde eenig geld neerlegde, en toen het pakje opnam, waarmede zij vervolgens den winkel verliet.



Dit viel mij, eerlijk gezegd, bitter tegen. Ik had altijd in stilte gehoopt, nog eens gekocht te zullen worden door een of andere dame, die mij mee zou nemen naar een groot huis en mij in een mooi speldendoosje, of bakje, of op een gewerkt kussentje in een net werkmandje zou leggen; maar neen, niets van dat alles!

Ik werd al spoedig gewaar dat de vrouw, die mij gekocht had, slechts een arm naaistertje was; en het huis, dat zij weldra met mij binnentrad, en waar zij mij met de andere aankopen uitpakte, geleek niets op wat ik mij in mijn ijdele droomen had voorgesteld; ja, alles waardoor ik mij nu omringd zag, getuigde veeleer van ontbering dan van overvloed.

Hier kan men onmogelijk gelukkig zijn, dacht ik bij mij zelve, maar het vriendelijk, blijmoedig gelaat der koopster scheen mij van het tegendeel te willen overtuigen. Gaarne had ik die korte, licht gebogen gestalte nog wat nauwkeuriger opgenomen, maar Koosje, zoo heette mijn eigenares, gelijk ik later hoorde, liet er mij den tijd niet toe, en bergde mij met de andere zaken, in een ouderwetsche, eikenhouten naaidoos, zoo lomp en onsierlijk mogelijk, met een speldenkussen er boven op, dat eens groen was geweest, maar veel van den dag geleden had.

Het verdere van dien avond bleef de doos dicht, en kon ik bij gevolg niets meer te zien krijgen. Hooren deed ik ook niet veel, want Koosje woonde maar alleen, en als zij eens wilde praten, moest zij het woord tot het kanarietje richten, 't geen zij dan ook af en toe deed.

Den volgenden morgen ging mijn donkere gevangenis reeds bij tijds open. De brief spelden werd er uitgenomen, en de bovenste rij, waarop ook ik zat, er afgehaald, en op het verschoten kussen boven op het deksel gestoken. Nu haalde ik ruimer adem, en kon ik meteen zien wat er om mij heen gebeurde.

Zoals ik reeds zeide, zag het vertrekje er armoedig uit. Het had slechts één raam, met een paar gordijntjes van dun neteldoek er voor, die wel heel helder, maar tevens heel oud, en op verschillende plaatsen toegenaaid waren. Op het kozijn stonden eenige bloempotjes, en in het hoekje, vlak naast Koosjes plaats, want de tafel stond dicht voor 't raam, lag een groot, dik boek, ook niet nieuw meer, met vijf vergulde letters op den rug.

Dit Boek scheen Koosje zeer lief te zijn, want ik zag er haar dagelijks veel gebruik van maken. Vooral 's morgens vroeg en 's avonds lag het lang geopend vóór haar, terwijl zij er dikwijls met gevouwen handen, het oog eerbiedig en aandachtig op gevestigd hield. Nu eens vulden die oogen onder het lezen zich met tranen; somtijds ook verspreidde zich een blijde glimlach over haar gelaat. Altijd kon men zien dat het lezen haar goed deed; en de woorden van het lied, dat zij nu en dan onder haar werk neuriede, zeiden steeds dat de indruk van het gelezene haar bijbleef, ook nadat het Boek gesloten was. Als er eens iemand bij haar kwam, sprak zij gaarne over hetgeen er in geschreven stond, en hun, die met den inhoud minder bekend waren, prees zij het als zeer kostbaar en onmisbaar aan.

Doorgaans had Koosje nog al druk naaiwerk, en al zeg ik het zelf, van den eersten dag dat ik bij haar was, hielp ik haar daarbij zooveel ik kon. Dan werd ik hier, dan daar door haar gestoken, en immer bleef ik als een schildwacht trouw op mijn post, net zoolang tot haar gerimpelde vinger en duim mij kwamen aflossen.

Mooi werk had zij echter nooit onderhanden; want Koosje was geen modenaar, en haar klanten behoorden meest allen tot den arbeidersstand. Meestal moest zij van oud nieuw maken; en daar zij een medelijdend hart bezat, en nimmer vroeg, hoeveel heb ik wel verdiend, maar, met hoe weinig kan het volstaan, waren haar verdiensten zoo gering, dat zij nauwelijks in al haar behoeften kon voorzien.

Zoo gingen de dagen daar voorbij, en ofschoon ik alle reden had om te gelooven, dat mijn eigenares gelukkig en tevreden was, ik voor mij, die zulke hooge verwachtingen van de wereld koesterde, toen ik nog in den winkel als koopwaar lag, vond mijn leven daar toch zeer eentoonig.

Op een kouden Decemberavond kregen wij nog laat bezoek van een jong dienstmeisje, dat ik daar wel eens meer gezien had.

Zij bracht Koosje een lap paars katoen, waarvan zij een paar jakjes gemaakt wilde hebben, en vertelde haar toen met veel ophef, dat zij sedert een maand in haar nieuwen dienst was, bij baron van W., waar zij het uitstekend naar den zin, had, heel wat beter dan in den vorigen, waar het zoo eenvoudig toeging, en waar zij voor alles alleen stond. De menschen, bij wie zij nu diende, waren schatrijk. Zij was er werkmeid, en behalve haar was er nog een keukenmeid, een linnenmeid en een knecht. Alles was er even kostbaar en prachtig, het eten heerlijk, en — ja, ik weet zelf niet wat al meer.

Toen zij uitgepraat was, zag zij Koosje aan, benieuwd wat deze er wel van zeggen zou, maar de goede ziel was er lang niet zoo over opgetogen als het meisje verwacht had, en antwoordde bedaard:

»Zoo Mina; en is dit nu alles wat je er van zeggen kunt?«

»Alles?« vroeg Mina verwonderd. »Is het dan nog niet genoeg?«

»Wel neen, kind; wat je daar hebt opgenoemd is slechts voor het lichaam; maar wat geniet je er nu voor je ziel? Wordt ge daar 's morgens en 's avonds ook binnen geroepen, om met het gezin Gods Woord te hooren lezen, zooals in je vorigen dienst?«

Mina zag een weinig beschaamd voor zich en antwoordde:

Neen, dat niet. Om je de waarheid te zeggen, Koos, een Bijbel heb ik er nog niet gezien. Maar ik geloof dat er ook geen tijd zou zijn tot lezen. Mijnheer en mevrouw gaan bijna

iedereen avond uit, of anders komen er gasten. Dat duurt gewoonlijk tot laat in den nacht, en je begrijpt dat men daardoor 's morgens ook niet vroeg bij de hand is. In 't eerst las ik voor mij zelve nog wel eens, maar de keukenmeid wordt er boos om, en als Piet, de knecht, het ziet, lacht hij mij uit.«

»Arm kind,« zuchtte Koosje, »het spijt me dat ik het zeggen moet, maar ik vrees dat deze verandering geen verbetering voor je is; want ik merk wel dat bij alles het beste er toch wordt gemist. Neen, ik voor mij woon liever *met* den Heere in een hutje, dan *zonder* Hem in een paleis. Ach, denk er toch aan dat aardsehe rijkdom den mensch niet waarlijk gelukkig kan maken.«

Het meisje echter scheen dit maar niet te kunnen begrijpen, zoomin als ik; en toen ik haar kort daarop zag heengaan, nog even luchthartig als zij gekomen was, benijdde ik haar in stilte.

Nog diezelfde week werden de jakjes afgenaaid, en tot mijn groote blijdschap moest ik de vier punten van den doek bij elkander houden, waarin Koosje haar naaiwerk pakte om het bij Mina te brengen. Zij ging vele straten door, en hield eindelijk stil voor een kolossaal huis, waar zij aanschelde.

Het duurde vrij lang eer de deur geopend werd, maar eindelijk gebeurde dit toch, en wel door een knecht, die een fijne jas droeg, met vergulde knoopen er aan. Nadat Koosje hem haar boodschap gezegd, en het pak overhandigd had, ging hij er mede den langen, wit marmeren gang door, en een breede trap af naar de keuken, terwijl de brengster in den gang op het antwoord bleef wachten.

Mina was juist druk bezig, en had geen tijd de jakjes te bekijken. Zij maakte in der haast het pak open, en terwijl zij mij aan haar lijf stak, gaf zij den doek, waarin de jakjes gezeten hadden aan Piet, en verzocht hem dien aan Koosje te brengen, en te zeggen dat zij zelve over een paar dagen eens bij haar aan zou komen.

Zoo was dan mijn wensch vervuld, en bevond ik mij in het mooie, groote huis, evenals zij, die ik kort geleden om diezelfde reden zoo benijd had.

Wel, wel, wat een keuken was dat! Wel zesmaal zoo groot als het kamertje dat ik zooveel verlaten en waar ik zooveel maanden doorgebracht had. De muren blonken van het koperwerk waarmee ze behangen waren; de glazenkast stond van onder tot boven vol porceleinwerk: en het gebraad, dat de dikke keukenmeid juist bezig was klaar te maken, verspreidde een aangename geur.

»Nu,« dacht ik, »dat is me hier wat anders dan bij Kooosje; en als het er nu in de keuken al zóó uitziet, hoe zal het dan in de kamers wel wezen!

Dienzelfden dag kreeg ik daar nog iets van te zien, maar den volgenden morgen toen Mina, die mij overal meedroeg, in de woonkamer de meubelen moest afstoffen, kon ik alles eerst recht op mijn gemak opnemen. En dat was wel der moeite waard. Ik wist niet dat er zulke mooie dingen op de wereld bestonden.

De vloer was met een voelklourig tapijt bedekt, waarop kostbare meubelen stonden, en de ramen waren met zware gordijnen behangen, terwijl prachtige schilderijen en groote spiegels, waarin ik mijn eigen nietig beeld ieder oogenblik kon waarnemen, de wanden versierden. Zooveel moois had ik nog nooit bij elkander gezien, en van harte wenschte ik mij zelve geluk over den gunstigen keer in mijn lot.

Tot mijn niet geringe verwondering begon ik evenwel al spoedig te bemerken dat de bewoners van het groote huis bij al dien rijkdom toch niet gelukkig waren. In de keuken vooral was een aanhoudend gekibbel, en aan Mina's gezicht zou men het dikwijls niet gezegd hebben, dat zij het zoo bijzonder naar den zin had.

Het begon mij daar dan ook al ras te vervelen; en toen het meisje weer eens binnen moest zijn, maakte ik terstond

van die gelegenheid gebruik, om mij stilletjes op den grond te laten glijden, waar ik verscheidene dagen onopgemerkt bleef liggen.

Hier zou ik het beter naar den zin hebben, meende ik; maar, helaas. ik zag mij op nieuw teleurgesteld. Liefde en eensgezindheid werden zelfs in deze mooie kamer niet gevonden. Slechts zelden zag ik de leden van het kleine gezin bijeen, en gebeurde dit al eens, dan nog scheen men geen genoegen in elkanders bijzijn te vinden. Den baron kreeg ik slechts zelden te zien, en dat speet mij niet, want hij had een norsch uiterlijk, en was alleen maar vriendelijk als er vreemden bij waren.

Kortom, tevredenheid werd hier overal gemist, en geen der huisgenooten vertoonde zulk een blijmoedig en opgeruimd gelaat als de oude Koojsje, die bij het weinige dat zij bezat, zooveel gelukkiger scheen dan de anderen bij al hun overvloed.

Waar dit toch wel aan liggen mocht? — Ik wist het niet; maar misschien had Koojsje het wel kunnen zeggen als men het haar gevraagd had, en wie weet of zij dan het dikke Boek, waaruit ze voor zichzelf altijd zooveel troost putte, doch dat hier, jammer genoeg, nergens te zien was, ook voor deze grooten der wereld niet als het eenige middel zou hebben aangewezen om tot het ware geluk te geraken.

Ik begreep nu eenigszins waarom het arme naaistertje haar levenswijze niet niet die van den rijken baron wilde ruilen. Ik zelf toch begon reeds een sterk heimwee te gevoelen naar het zonnige kamertje van mijn oude vriendin; en juist was ik bezig mij te heklagen, dat ik zoo dwaas was geweest om naar verandering te haken, toen ik mij door een kinderhand voelde aangrijpen.

Zij behoorde aan Adèle, het dochttertje van den baron, een aardig klein meisje, dat ik ook nog maar weinig gezien had, omdat zij meestal met haar gouvernante in de kinderkamer

was, en slechts een paar uurtjes van den dag in gezelschap harer ouders mocht doorbrengen.

De kleine zat op een voetskussen, bezig haar pop aan te kleeden, en had bij dit gewichtig werk juist een speld noodig, toen haar oog op mij viel. Terstond werd ik door haar opge-  
raapt en aan de pop gestoken, en op die wijze een kwartier later naar de kinderkamer verplaatst.

Hier gekomen legde Adèle haar pop in het kleine ledikantje en zette zich, niet zonder tegenzin voor haar boeken. Waarover zij met haar gouvernante sprak, kon ik niet verstaan; dat ging alles in het Fransch, want Hollandsch mocht de kleine, vooral tijdens de leeruren, niet spreken; maar aan haar pruilend gezichtje bespeurde ik wel dat het leeren niet vlotte. Zij keek meer *over* dan *in* haar boek, en wierp af en toe begeerige blikken door 't venster op een troepje kinderen, die elkander met sneeuwballen gooiden, en daardoor veel pret hadden.

Deze bezigheid scheen haar beter aan te staan dan haar lessen, waaraan zij, onder het vroolijk getier daarbuiten, haar aandacht maar niet geven kon, en die zij gaarne in den steek had gelaten om ook eens even een plaatsje onder de joelende straatjeugd in te nemen.

Toch wachtte ook Adèle dien dag nog een onvoorzien genoegen, want zij werd door mevrouw Strooohorst, met wier dochtertjes zij onlangs kennis had gemaakt, ten eten verzocht, en in het vooruitzicht daarvan werden de lessen met meer moed voortgezet.

Tegen half vijf kwam het rijtuig voor, dat Adèle derwaarts zou brengen. De pop, haar onafscheidelijke gezellin, mocht mee, en bij gevolg genoot ook ik, die nog altijd aan de poppenjurk zat, dezelfde eer.

Reeds een minuut of tien later traden wij het huis van mevrouw Strooohorst binnen. De dame, die de jeugdige bezoekerster met een hartelijken kus ontving, zag er recht vriendelijk



uit, evenals haar beide dochtertjes, Marie en Pauline, waarvan de eerste wat ouder, de andere een weinig jonger was dan Adèle.

De drie kinderen konden het goed met elkander vinden, en hadden elkaar veel te vertellen. De beide zusjes vooral hadden het heel druk, en men behoefde niet te vragen waar hun gedachten de laatste dagen 't meest mee bezig werden gehouden. Het naderende Kerstfeest toch, en de mooie boom, die den avond vóór 't feest met allerlei geschenken beladen, in de zaal zou prijken, was het voornaamste onderwerp van hun gesprek.

Over een kerstboom kon Adèle wel meepraten, want dien had zij wel eens meer gezien, maar wat het Kerstfeest zelf beteekende wist ze niet.

Toen Pauline dit hoorde sloeg zij verwonderd de kleine handen ineen, en riep, terwijl zij haar vriendinnetje met groote oogen aanzag: »O, hoe dom om dat niet eens te weten! Ik weet het al lang!»

»Stil wat, Paulientje,« zei Marie, die altijd veel bedaarder was dan haar zusje. »Misschien heeft Adèle het zoo dikwijls niet gehoord als wij.«

»Maar men zal haar toch zeker ook wel uit den Bijbel vertellen, niet waar, Adèle?« hernam Pauline met dezelfde verwondering.

»Neen,« antwoordde Adèle, die over die eerste aanmerking in 't geheel niet gesticht was. »Nu, daar hoef je zoo raar niet voor te kijken. Men kan toch ook niet alles te gelijk leeren. Ik leer misschien weer een heeleboel daar jelui nog niets van weet.«

»O ja, dat is best mogelijk,« stemde Marie toe, »maar als ik van al de boeken kiezen moest, zou ik maar 't liefst veel uit den Bijbel weten, want zie je, Adèle, uit den Bijbel alleen kunnen wij den Heer leeren kennen, zegt Mama; en als je den Heere Jezus niet kent, en je weet niet dat Hij in de

wereld is gekomen om je zalig te maken, dan kan je nooit in den Hemel komen.«

»Nee, en dat zou toch heel ongelukkig zijn, niet waar, Marie?« liet Pauline er medelijdend op volgen. »Maar, Adèle, je zult er nu ook wel gauw wat van hooren, want je wordt ook op ons feest verzocht; en dan vertelt papa altijd de heele Kerstgeschiedenis.«

»Komen er veel kinderen?« vroeg Adèle.

»O, ja, een hceleboel!« antwoordden beiden.

»Wie komt er alzo?«

»Wel, jij, en nog eenigen van onze kennisjes; en verder de kinderen van Mama's Zondagschool.«

»Heeft je mama dan een school?« vroeg Adèle.

»Ja,« zei Marie, »doch alleen 's Zondags maar. Dan komen hier altijd van twee tot drie uur een stuk of twintig kinderen, aan wie Mama de bijbelsche geschiedenis vertelt. 't Is vooral ook voor die kinderen dat we een kerstboom hebben. 't Heele jaar verheugen ze er zich al op. O, je moet eens zien wat blijde gezichten ze dan allen hebben!«

»Ja,« zei Pauline, »en je zult eens booren hoe aardig ze zingen kunnen.«

Adèle stelde veel belang in hetgeen haar werd medegedeeld; en daar de zusjes er niet spoedig over uitgepraat waren, werd dit gesprek nog geruimen tijd tusschen bet drietal voortgezet.

Na den maaltijd hield mevrouw Stroohorst de kinderen nog een poosje aangenaam bezig, tot eindelijk voor Adèle de tijd van scheiden kwam. Bij 't uit- en aankleeden der pop was ik zoek geraakt, zooals dat met ons wel meer gebeurt, hetgeen ten gevolge had dat ik bij bet vertrek der kleine, in de woning van haar gastvrouw achterbleef. Den volgenden morgen werd ik door het dienstmeisje bij het stoffen der kamer gevonden en in het geschilderde speldenbakje gelegd, dat op het werktafeltje van mevrouw Strooborst stond.

Ik betreurde deze verandering volstrekt niet. Integendeel, ik bevond mij nu in een gezelligen huiselijken kring; waar liefde en vrede woonden, terwijl het aan alles duidelijk te zien was, dat deze lieden, bij vele aardsche goederen, tevens den grootsten schat bezaten, dien men bij den dood niet behoeft achter te laten.

Mevrouw Stroohorst ging weinig uit. Men kon haar meestal in de huiskamer vinden, en het getik der naaimachine zeide mij hoe druk zij bezig was. Het werk dat zoo vlug uit haar handen kwam, en waarbij mijn hulp soms vereischt werd, was echter volstrekt geen dameswerk. Het waren kinderkleeren, maar zij geleken niets op die, welke haar dochttertjes aanhadden, zoodat ik maar niet kon begrijpen wie ze toch dragen moest, tot Marie, die na de leeruren ook een poosje bij haar moeder kwam naaien, mij uit den droom hielp.

»Mama,« zoo begon zij, terwijl ze haar best deed aan den zoom van een schortje, »'t is een heel werk om voor twintig kinderen kleeren te naaien; vindt u ook niet?«

»Ja, mijn kind, maar dat treft nu juist goed. Vrouw Roos zal ons helpen. Ik heb haar gisteren het grootste gedeelte van het werk laten brengen. Het deed mij bepaald genoeg dat ik iets voor haar te doen had.«

»Is dat de vrouw van dien metselaar, die laatst zoo gevallen is, Mama!«

»Ja, en de arme man heeft in al dien tijd nog niets kunnen werken. Zijn vrouw was dan ook wat blij toen zij hoorde dat ik wat voor haar te naaien had, want het zijn knappe menschen, die hun brood liever verdienen dan krijgen. Kijk, Marie, op die manier zijn we nu beiden geholpen.«

»Toe, Mama, mag die vrouw dan mijn kousen ook maar afbreien,« vroeg Pauline, wier kleine handen niet zonder moeite de naalden van haar breiwerk in toom hielden. »'t Is zulk akelig werk, zoo'n wollen kous.«

»Neen, Paulientje, dat nu niet,« was Mama's vriendelijk antwoord. »Mijn kleintje moet zich voor anderen ook eens wat moeite leeren getroosten. Wacht maar, je zult eens zien hoe prettig het voor je is, als je ze eenmaal kant en klaar met het andere goed bij den kerstboom ziet liggen, en je het kleine Mietje, voor wie ze bestemd zijn, 's avonds zoo tevreden met die warme kousjes naar huis ziet gaan. Zeker zal dan de gedachte: *die heb ik nu voor haar gebreid*, je rijkelijk voor de moeite beloonen.«

Voor zoover ik merken kon hadden deze woorden een gewenschte uitwerking op de kleine breister. Met een zekere voldoening bekeek zij het eind dat reeds af was, en werkte daarna ijverig voort, en sedert dien tijd heb ik haar niet meer over het breiwerk hooren pruttelen.

Den dag vóór Kerstmis bracht Mevrouw Stroohorst grootendeels in de zaal door. De kinderen wisten wel wat Mama daar deed, al mochten zij nog niets zien, en ik kon het ook wel half raden; en toen ik eindelijk zelf in het speldenbakje daarheen werd gebracht, kreeg ik de volle overtuiging dat ik mij niet bedrogen had.

Daar stond in het midden van de kamer een mooie, frissche spar, met allerlei glinsterende voorwerpen versierd, terwijl zijn takken bogen onder de ongewone vracht van geschenken en lekkernijen, die nog gedurig verzwaard werd. Op de meeste voorwerpen werd een papiertje gespeld met den naam van den persoon voor wien zij bestemd waren. Ook mij werd de taak opgedragen zoo'n papiertje vast te houden, en wel op een lief mandje, dat met suikergoed gevuld, en insgelijks aan den boom gehangen werd; en van deze tamelijk verheven plaats had ik juist het gezicht op een tafeltje, waarop een aantal boekjes, en verschillende kleedingstukken, onder anderen ook de kousjes van Pauline lagen.

Toen eindelijk de boom geheel in orde, en alles verder voor

den feestavond in gereedheid was gebracht, verliet mevrouw Stroohorst met een paar andere dames, die haar in dat werk behulpzaam waren geweest, de kamer, en sloot die zorgvuldig af, opdat geen nieuwsgierige blik in verzoeking zou komen, vóór den bepaalden tijd een kijkje te nemen.

Na verloop van eenige uren, waarin de diepste stilte rondom mij geheerscht had, begon ik in de aangrenzende kamer het gegons van kinderstemmen te vernemen, dat voortdurend luider werd, hetgeen mij deed vermoeden dat de kleine gasten, die op het feest genoodigd waren, weldra voltallig zouden zijn. Nog een korten tijd, en — het gewichtig oogenblik was gekomen, waarop al de kaarsjes van den kerstboom werden ontstoken, en deze, bij het openen der groote middendeuren, voor de verlangende blikken van klein en groot werd ten toon gesteld. Daarop zag ik een dertigtal aardige kinderen naderbij komen, die in stille bewondering hun hoofdjes naar den boom ophieven, en op gedempten toon hun verrassing te kennen gaven, terwijl tweemaal zooveel oogjes, bijna even schitterend als de lichtjes aan den kerstboom, van 't een naar 't ander blikten.

Nu 't was ook inderdaad een verrassend gezicht, die mooie kamer, die rijk versierde boom, die zee van licht, en die lieve vroolijke kindergezichtjes niet het minst, en voor hen, die met den waren zin van het Kerstfeest bekend waren, moet het iets liefelijks gehad hebben, rijk en arm daar vereenigd te zien, om gezamenlijk het geboortefeest te herdenken van Hem, Die, rijk zijnde, nogtans arm is geworden, om door Zijn armoede hen rijk te maken.

Toen de kleinen alles naar hartelust bekeken hadden, moesten zij zich netjes in een halven kring om den boom scharen. Daarop werd door allen een Kerstlied gezongen, en toen dat geëindigd was, richtte Mijnheer Stroohorst inzonderheid tot de kinderen, — er waren ook nog eenige oudere gasten — het woord.

»Ge weet, vriendjes,« dus begon hij, »we zijn dezen avond hier samen gekomen om feest te vieren; maar, niet waar, we willen dit niet doen als de Heer niet in ons midden is. Hem kunnen wij nimmer, dus ook niet op een feestavond missen, want zonder Hem kunnen wij niet recht gelukkig en blijde zijn. Komt, laten wij daarom vóór alle dingen bidden, dat het Goddelijk Kindeke, Wiens geboortefeest wij thans vieren, onzen feestavond zegenen en onze feestvreugde heiligen moge.«

Nu volgde een hartelijk, eenvoudig gebed, dat door allen begrepen kon worden, en toen vertelde mijnheer Stroohorst de Kerstgeschiedenis, nadat hij die eerst had voorgelezen uit een dik Boek, dat veel op Koosjes Boek geleek, ofschoon dit er veel mooier uitzag dan het hare.

Maar mijnheer Stroohorst wilde niet alleen aan het woord blijven. Hij wilde de kinderen ook wat laten spreken, en daartoe deed hij hun verscheidene vragen, waarvan de meesten vrij goed beantwoord werden.

»Nu kinderen,» zei hij eindelijk, »ik merk wel dat ge dit jaar weer goed geluisterd hebt naar hetgeen u verteld is, en daar ben ik heel blij om; en gij allen zijt ook blij, geloof ik; is het niet?«

»Ja, ja!« klonk het nu uit aller mond.

»Juist, dat zie ik ook wel. Maar als ik nu eens vroeg: Waarom zijt ge thans zoo blij? welk antwoord zou ik dan wel krijgen?«

Ik was benieuwd wat de kinderen hierop zeggen zouden, maar allen zwegen.

»Ja, ik dacht wel dat ge nu zoo gauw geen antwoord klaar zoudt hebben,« ging mijnheer Stroohorst voort. »Maar kom, laat mij eens een andere vraag doen. Hebben wij reden om op het Kerstfeest blijde te zijn?«

»Ja zeker, Pa,« zei Marie, zonder zich te bedenken.

»En waarom?«

»Omdat dit feest ons doet denken aan de geboorte van den Heere Jezus.«

»Juist; en dat is zoo'n heerlijke gebeurtenis, niet waar, dat de Engelen er eens voor uit den Hemel kwamen om den menschen die Blijde Boodschap te brengen, en het wonder te bezingen. Met welke woorden kondigde de Engel de geboorte des Heeren ook weer aan?«

»Vreest niet,« zoo sprak nu een andere kinderstem, *»want ziet ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teeken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.«*

»Goed zoo,« zei mijnheer Stroohorst. »Ja kinderen, de komst van den Zaligmaker, dat moest te allen tijde, maar bijzonder op het Kerstfeest, de voornaamste oorzaak onzer blijdschap zijn. Dan alleen kunnen wij waarlijk feest vieren, maar zonder dat beteekent alle andere vreugde niets. Ja, zoo moest het zijn; maar is het wel zoo? Zou bij alle menschen die zich op het Kerstfeest verheugen, die ware feestvreugde wel gevonden worden: die dankbare blijdschap over het heerlijk Geschenk, dat God ons gegeven heeft in Zijn lieven Zoon? Of zou, om maar bij het jonge volkje te blijven, bij vele, misschien wel bij de meeste kinderen de vreugde slechts bestaan in het ontvangen van een of ander aardsch geschenk; b.v. een boekje, dat spoedig gelezen, — indien maar niet spoedig vergeten, — is; een kleedingstuk, dat na eenigen tijd verslijt; of een lekkernij, waarvan het genot nog gauwer voorbij gaat? — 't Is moeielijk die vraag met zekerheid te beantwoorden, omdat wij niet in elkanders hart kunnen lezen. Maar dat behoeft ook niet. Ieder kind weet dat 't best voor zich zelf; en Hij, Die eens voor ons een Kind werd, weet het van alle menschen en kinderen te samen. — Ik voor mij, lieve vriendjes, hoop van harte dat van allen die



ik hier nu voor mij zie in waarheid kan gezegd worden wat in Lukas II van de herders geschreven staat: *Zij kwamen met haast, en vonden het Kindeke, liggende in de kribbe.* Ja, met haast moeten wij tot Jezus gaan, en het niet uitstellen, zelfs niet tot morgen; want wij weten niet vooruit of wij morgen nog leven zullen; en alleen zij die in het Kindje, in Bethlehems stal geboren, hun Zaligmaker gevonden hebben, kunnen gelukkig leven en eenmaal gerust sterven. — En hebben wij den Heiland gevonden, dan ook, even als de herders, de Blijde Boodschap, wáár wij kunnen, aan anderen gebracht, opdat velen zich met ons verheugen, en den Heere loven en prijzen mogen.

»Niemand uwer moet denken: daarvoor ben ik nog te jong; want de Heer wil ook kinderen in Zijn dienst gebruiken; en niet zelden werd iemand juist door een eenvoudig kinderwoord tot den Heiland gebracht.

»Nu, lieve kinderen, de Heere schenke u allen een gezegend Kerstfeest. Bidt Hem maar veel om een hart dat Hem in waarheid zoekt en liefheeft. Dat toch hebben wij allen zonder onderscheid noodig, kleine zoowel als groote menschen, want ook het kinderhart is zondig en onrein. Maar heil ons dat wij Kerstfeest mogen vieren, en ik u wijzen mag op dien Goddelijken Kindervriend, die ook in de wereld is gekomen om kinderen te verlossen en te zaligen.

«Zeg, hebben we dus geen overvloedige stof om ons heden dankbaar te verheugen? Kom, dan die blijdschap nogmaals geuit in het lied, dat de meesten uwer zeker wel kennen zullen:

Jezus is geboren!  
Doet die heilmaar hooren,  
Englen van den Heer!  
Kindren juichen mede:  
Vreugd en hemelvrede  
Daalt met Jezus neer!

Spreekt van Hem  
 Met luider stem,  
 Dat wij leeren Hem te leven,  
 Hem ons hart te geven! <sup>1)</sup>

Toen het lied gezongen was, werden de geschenken uitgedeeld, waaraan Marie en Pauline mochten meehelpen. Natuurlijk mocht laatstgenoemde haar eigen gebroide kousjes zelve aan Mietje geven, en wie er daarbij gelukkiger uitzag, Pauline die ze gaf, of Mietje die ze kreeg, zou ik moeilijk kunnen zeggen.

Vervolgens werd de boom geplukt, en zoo aan nagenoeg alle voorwerpen een eigenaar of eigenares toegewezen. Het mandje, waarop ik den naam hield gespeld, bleef 't langst hangen, maar eindelijk werd ook dat er afgehaald en aan een meisje gegeven dat ik Sientje Blok hoorde noemen.

Zij scheen er erg mee in haar schik, en na er vriendelijk voor bedankt en het lang bekeken te hebben, pakte zij alles wat zij gekregen had bij elkaar in een groot papier.

Nu kon ik niets meer zien, maar ik hoorde toch dat er nog veel gezongen en gesproken werd. Met een dankgebed besloot mijnheer Stroohorst eindelijk den feestavond, en toen Sientje kort daarop met haar schatten de gastvrije woning verliet, en ik tegen wil en dank met haar mee moest, zeide ik tot mij-zelve dat ik nimmer zulke genoegelijke uren als dezen avond had doorgebracht.

En wat stond mij nu weer te wachten?

Men kon aan Sientje wel zien dat haar ouders tot den arbeidersstand behoorden, en dus begreep ik wel dat de woning, waarheen ik thans verhuisde, er niet zoo zou uitzien als die, welke ik zoeven verlaten had.

Vroeger zou mij dit gespeten hebben, maar ik was verstan-

---

<sup>1)</sup> J. J. L. ten Kate.

diger geworden, want Koosje had mij geleerd dat men ook met weinig gelukkig kan zijn.

't Leek wel dat het kleine Sientje vleugels had, zoo gezwind ging het de straten door. Zij was dan ook spoedig thuis.

»O, moeder, ik heb zoo'n boel gekregen!« riep zij toen ze nog nauwelijks binnen was, en dadelijk ging zij aan het uitpakken.

't Eerst kwam het mooie mandje met lekkers voor den dag; toen volgden een paar groote sinaasappelen, een lief boekje met plaatjes, en nog eenige snuisterijtjes.

»En dit is om op te hangen, moeder!« ging het verheugde kind voort, terwijl ze uit het boekje een kaart haalde, waarop met gekleurde letters een tekst stond gedrukt met een rand van bloemen er omheen. »Al de kinderen hebben zoo'n tekst gekregen. Op den mijnen staat: *Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden daar Hij rijk was, opdat gij door Zijne armoede zoudt rijk worden.*« 2 Cor. 8 : 9.

»'t Is bij ons anders nog ver van rijk,« zei daarop Sientjes moeder met een zucht, »en ik zie niet dat wij het vooreerst worden zullen ook.«

»Waarom niet, moeder?« vroeg Sientje. »Rijk worden beteekent hier immers heel wat anders dan veel geld krijgen. Toen mevrouw Stroohorst ons laatst die woorden uitlegde, zeide zij dat alleen de menschen die een nieuw hart van den Heer ontvangen hebben, waarlijk rijk zijn, ook al hebben ze in 't geheel geen geld. En een nieuw hart wil de Heer ons toch ook wel geven, als wij er Hem om bidden, niet waar moeder?«

»Een nieuw hart? Ach kind, wat weet ik daarvan? Ik ben al vast maar blij met je nieuwen rok. 't Is een mooi, warm rokje, Sien; het voelt zoo dik. Je had het hard noodig, want dat je aan hebt is op.«

Maar Sientje was, geloof ik, met haar andere zaakjes nog

meer ingenomen dan met het kleedingstuk; dit verried de toon waarop zij zeide:

»Nu, en dat fijne mandje dan, moeder, en het boekje en mijn tekst? Kom, dien zal ik maar dadelijk ophangen. Heeft u geen speld voor me, moeder? Wacht, ik heb er al een.«

Dit zeggende haalde het kleine meisje mij van het mandje, en stak mijn punt eerst door het kaartje en toen door het behang aan den wand tusschen de twee vensters vlak boven de tafel. »Zoo hier hangt het netjes,« zei ze, en ik vond ook dat zij er geen betere plaats voor had kunnen uitkiezen.

Wat later in den avond kwam Sientjes vader thuis, een flink, gespierd man, met een langen baard, en een paar stevige handen aan 't lijf. Hij scheen van een vergadering te komen, waar het, naar zijn opgewonden stemming te oordeelen, niet heel bedaard moest toegegaan zijn. Met heftige woorden vertelde hij zijn vrouw wat er al zoo besproken was, en eindigde met op de rijken te schelden, waarbij hij geweldig met zijn groote vuisten op de tafel sloeg, zoodat alles wat er op stond rinkinkelde, terwijl hij haar ten slotte verzekerde, dat hij met zijn kameraads overeen was gekomen geen slag werk meer te zullen doen, als zij er niet ruimer voor betaald werden.

Vrouw Blok hoorde haar man met schrik aan. Dat zou hij toch wel uit zijn hoofd laten, meende zij. Zij had in den laatsten tijd toch al moeite genoeg om rond te komen. Hij had immers tot nog toe een goed weekloon verdiend, als hij alles maar thuis wilde brengen; maar sedert hij die vergaderingen bezocht, was het of het geluk en de zegen het huis uit was.

Baas Blok echter wilde het zijn vrouw niet gewonnen geven, en slaagde er helaas maar al te wel in, om ook in haar dien geest van ontevredenheid op te wekken, zoodat ook zij eindigde met morren, klagen en schimpen.

»Arme beklagenswaardige menschen,« dacht ik, »gaat ge zóó uw Kerstfeest tegen?« En als ik had kunnen spreken, zou ik hun

daarbij zeker toegeroepen hebben: »Ach, leest toch eens aandachtig de woorden, die uw kleine meid daar straks op den wand heeft gespeld; neemt ze ter harte, en zoekt uw schat niet langer in de wereld, maar in dat kostelijk Boek, waaruit die woorden genomen zijn!«

Den volgenden dag en nog dikwijls daarna herhaalde zich hetzelfde tooneel, en ik kreeg meer en meer de overtuiging dat Blok tot die ongelukkigen behoorde, die niet tevreden zijn met de wijze waarop de Schepper van hemel en aarde 's menschen lot beschikt, en het maar niet kunnen velen dat de Heer in Zijn alwijsheid aan sommigen veel en aan anderen weinig schenkt, al naar dat hij zulks 't best voor hen keurt.

Toch ontbrak het Blok en zijn gezin niet aan het dagelijksch brood; ja, zelfs hadden zij het in veel opzichten beter dan mijn goede oude vriendin Kooosje. Maar, zooals ik de vrouw had hooren zeggen, de zegen was het huis uit sinds die booze, oproerige geest er was binnen gekomen, en de zinspreuk van Kooosje was altijd: *Aan Godes zegen, is 't al gelegen.*

Een paar maanden zijn nu reeds verloop en sedert den avond waarop Sientje mij in de woning harer ouders bracht, en nog altijd zit ik hier aan den muur, en houd die heerlijke woorden vast; en ofschoon ik in mijn tegenwoordig verblijf nog weinig liefelijks heb bijgewoond, wil ik die taak hier gaarne nog langer voortzetten, indien mijn huisgenooten er maar door mochten opgewekt worden om ook dien schat te zoeken, die kostelijker is dan al het zilver en goud der aarde, opdat zij ook eens die zelfde genade mogen deelachtig worden, waarvan deze woorden hun dag aan dag spreken.

En hiermede moet ik mijn vertelling eindigen, want meer heb ik in mijn speldenleven nog niet ondervonden, en wat mij verder wedervaren zal, kan ik natuurlijk niet vooruit zeggen. Of ik de menschen nog lang van dienst zal zijn, weet ik niet. Misschien niet, want ik ben al wat krom, en mijn punt is ook

zoo goed niet meer als toen Koosje mij kocht. Maar wat ik sedert dien tijd geleerd heb, wil ik nog even voor mijn kleine lezers in een paar woorden samenvatten.

Nu dan, ik heb gelukkige en ongelukkige armen, maar ook gelukkige en ongelukkige rijken ontmoet, en daaruit geleerd dat de voornaamste vraag niet is hoe het er in de beurs, maar wel hoe het er in het hart van den mensch uitziet.

Is het hart nog aan de wereld gehecht, mist men den Heer, en veracht men Zijn Woord, dan kan men ook geen vrede en blijdschap hebben; dan is men arm, zelfs bij den grootsten overvloed; maar is het hart vernieuwd, heeft men den Heer tot zijn deel, en zoekt men in de eerste plaats de dingen die Boven zijn, dan is men gelukkig en rijk, ook al bezit men geen aardsche goederen.

---

Tot zoover onze spraakzame speld.

En wat is nu voor ons de slotsom van dat alles?

Dat het ware geluk aan geen rang of stand verbonden is.

Zowel de arme herders in Efrata's velden, als de rijke Wijzen uit het Oosten vonden het, omdat zij allen aanbeddend nederknielden voor Gods eeniggeboren Zoon, en Hem eerden en liefhadden als hun Koning en Zaligmaker.

En daarom, lieve jonge vriendjes, kan ik u niets beters toewenschen dan dat gij vroeg moogt leeren uw hart aan den Heiland te geven, Hem lief te hebben, en voor Hem te leven. Dan zult gij gelukkig zijn, hetzij de Heer u hier op aarde veel of weinig heeft toebedacht; gelukkig en rijk, niet alleen voor dit, maar ook voor het volgend leven. Die toch den Heere bezit, heeft alles, want, om met een spreuk uit Koosjes Boek te eindigen: *De zegen des Heeren DIE maakt rijk.*

---





